

Identiteit – Victor Gijsbers

Bij een scène uit *Disconnect*

Concentreer je op mijn stem.

Wie ben ik? Wat zijn de voorwaarden van mijn bestaan? Hoeveel kan ik veranderen en toch nog mezelf zijn? Je zou kunnen denken: het is mijn lichaam dat mijn bestaan in de wereld verankert, zodat ik mezelf blijf zolang mijn lichaam hetzelfde is. Maar ook mijn lichaam verandert; en dat van de jongeling lijkt maar weinig op dat van de grijsaard. Bovendien: als ik probeer aan mezelf te ontsnappen door plastische chirurgie, dan zal ik de pijnlijke les moeten leren dat zelfs het scherpste doktersmes mij niet los kan snijden van mijn verleden. De man die van de operatietafel stapt, met het bovenlichaam van Cristiano Ronaldo en het gezicht van George Clooney, is ertoe veroordeeld altijd nog mij te zijn – met *mijn* angsten en denkbeelden, *mijn* hoop en wanhoop, *mijn* persoon, *mijn* verplichtingen, alles.

De ketenen die mij binden aan mijn verleden zijn eerder die van de herinnering. Die jongen van acht die mij lachend aankijkt vanuit een oud fotoalbum... ik ben ongetwijfeld vergeten waar hij toen was, wat hij toen dacht, wie die foto toen van hem gemaakt heeft. Maar de wereld waarin hij leefde heeft ontelbaar veel sporen achter gelaten in mijn geheugen. Het huis waar hij woonde, zie ik zo voor me. Als ik op zolder de doos open waarin zijn plastic dinosaurussen zitten, zijn fossielen, zijn boeken, dan *weet* ik het allemaal weer; dan snellen signalen langs lang vergeten maar diep uitgesleten paden in mijn brein en doemt er vaag iets op – geen gevoel, maar iets *als* een gevoel, geen gedachte, maar iets *als* een gedachte – van een wereld die de *mijne* was en altijd de mijne zal blijven, ook al kan ik hem nooit meer betreden.

Hoe sterk zijn die ketenen? Welke transformaties kan mijn herinnering ondergaan terwijl *ik* toch mezelf blijf? Kan ik eindeloos blijven veranderen en toch altijd dezelfde zijn? Bestaat er, met andere woorden, zoiets al het eeuwige leven – zo niet in dit lichaam, dan toch in de computer, in de virtuele wereld waarnaar ik mijn bewustzijn laat uploaden zodra de technologie daartoe rijp is, zodat ik verlost zal zijn van de onafwendbare aftakeling van het vlees? En niet alleen van het vlees. Ook mijn geest kan ik elektronisch laten versterken; kan ik in silicon laten persen, zodat geen herinnering ooit verloren gaat, en tegelijkertijd flexibel houden, zo flexibel als ik maar wil, eindeloos maakbaar in een wereld waar alles wat denkbaar is, kan...

...deel van het Netwerk, waar elke menselijke ervaring en emotie zich vrij kan bewegen, waar geen noodzaak meer bestaat voor een fysiek lichaam...

... waar geen noodzaak meer bestaat om te zijn wie ik ben, om te zijn wie ik was, om te accepteren dat er ketenen zijn die mij binden aan die jongen van acht, wat nog niet zo erg is, maar ook aan al die andere personen die ik geweest ben, die personen die domme dingen gedaan hebben, die slechte dingen gedaan hebben, of die in ieder geval niet zo goed, mooi en

heldhaftig geweest zijn als ik voor de rest van de toekomst wil zijn... en wil zijn *geweest*. Dus waarom genoeg nemen met de persoon die ik hier vind, hier, in mijn lichaam, mijn geest, mijn herinnering? Als ik ook een nieuwe wereld kan scheppen...

... niet gebonden door taal, cultuur of religie. Elke emotie, elke herinnering, elk verlangen, elk woord, elke gedachte. Alles is hier.

Als ik elke herinnering die me niet bevalt weg kan snijden. Als ik elke herinnering die ik wil hebben aan mijn geheugen kan toevoegen. Als ik jouw mooie herinneringen tot de mijne kan maken. Als ik mezelf op elk ogenblik compleet kan herscheppen en precies kan zijn die ik wil. Leef ik dan niet pas echt? Heb ik dan niet een geluk gevonden gelijk aan dat van de goden? Ben ik dan niet pas werkelijk *mij*?

Of ben ik dan niemand meer; een leeg bewustzijn dat zich ieder moment vult met een willekeurige inhoud; een mens wiens keuzevrijheid zo groot is dat er geen keuzes meer zijn; een geest die zo volkomen is vrijgemaakt dat hij verijlt en verdwijnt in de ondragelijke lichtheid van zijn bestaan?

Die plastic dinosaurus waar ik als achtjarige mee speelde, en die ik, wie weet, als grijsaard in mijn hand zal omklemmen op het moment dat ik sterf – die zou wel eens veel essentiëler voor mijn bestaan kunnen zijn dan ik denk. Geen keten, maar een noodzakelijke band met de realiteit. Want is ontsnappen aan wie ik ben niet hetzelfde als helemaal geen persoon meer zijn? En is de zucht naar het eeuwige leven niet identiek aan de zucht naar een onmerkbaar dood?

Wanneer je weer terugkomt

praten we verder